

B.Com. Semester - 5 (CBCS) Examination
Oct/Nov - 2023 (NEW COURSE)
Management Accounting - 1(Dse-3)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન.૧ શ્રી મહાબલ લી. ના તા. 31-3-2022 અને 31-3-2023 ના પાકા સરવૈયા નીચે મુજબ છે.

(૨૦)

જવાબદારીઓ	31-3-2022	31-3-2023	મિલકતો	31-3-2022	31-3-2023
શેરમૂડી	600000	800000	કાયમી મિલકતો		
			પડતર કિમતે	1600000	1900000
			બાદ: ઘસારો	460000	580000
				1140000	1320000
મૂડી અનામત	---	20000	રોકાણો	200000	160000
સામાન્ય અનામત	340000	400000	ચાલુ મિલકતો	452000	510000
નફા નુકશાન ખાતું	120000	150000	સ્ટોક	108000	150000
ડિબેન્ચર	400000	280000	પ્રાથમિક ખર્ચ	40000	20000
ચાલુ જવાબદારીઓ	240000	260000			
કરવેરા જોગવાઈ	180000	170000			
સૂચિત ડિવિડન્ડ	60000	72000			
નહીં ચૂકવેલ ડિવિડન્ડ	---	8000			
	1940000	2160000		1940000	2160000

⇒ કંપનીએ 2022-23 ના વર્ષ દરમિયાન:

1. એક મશીન રૂ.50000 માં વેચ્યું જેની પડતર રૂ.100000 હતી અને તેના પરનો એકત્રિત ઘસારો રૂ. 42000 છે
2. ચાલુ વર્ષે રૂ.190000ના ઘસારાની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે.
3. 30% ડિબેન્ચર રૂ.103ના ભાવે પરત કરેલા છે.
4. કેટલાક રોકાણો નફાથી વેચવામાં આવ્યા છે જેનો નફો મૂડી અનામત ખાતે જમા કરેલ છે.
5. સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન પડતર કિમતે કરવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું છે. તા.31-3-2022 ના સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન પડતર થી 10% ઓછી કિમતે કરેલ હતું. તેમજ તા. 31-3-2023ના સ્ટોકનું મૂલ્યાંકન પડતર કિમતે જ કરેલ છે.
6. રૂ.28000 ની કાયમી મિલકતો કે જેના પર પૂરેપૂરો ઘસારો ગણેલ છે તે માંડી વાળવામાં આવી છે.
7. કરવેરા રૂ.180000 ચૂકવવામાં આવેલ છે.

જરૂરી ખાતા અને ભંડોળ પ્રવાહ પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

પ્રશ્ન.૧ શ્રી નીરવ લી. ના તા.૩૧-૩-૨૦૨૨ અને ૩૧-૩-૨૦૨૩ ના પાકા સરવૈયા નીચે મુજબ છે.

જવાબદારીઓ	૩૧-૩-૨૦૨૩	૩૧-૩-૨૦૨૨	મિલકતો	૩૧-૩-૨૦૨૩	૩૧-૩-૨૦૨૨
રૂ.૧૦ નો એક એવા પૂર્ણ ભરપાઈ ઇક્વિટી શેરમૂડી	400000	100000	કાયમી મિલકતો	1100000	500000
મૂડી અનામત	---	100000	૧૦% ના રોકાણો	---	100000
સામાન્ય અનામત	400000	300000	સ્ટોક	200000	300000
ડિબેન્ચર	300000	100000	દેવાદારો	300000	200000
લેણદારો	400000	100000	બેંક	1000000	
દેવીફૂડીઓ	300000	100000	નફા નુકશાન ખાતું	---	100000
કરવેરા જોગવાઈ	500000	200000			
ઘસારા જોગવાઈ	300000	100000			
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	---	100000			
	2600000	1200000		2600000	1200000

⇒ વધારાની માહિતી:

- વર્ષની શરૂઆતમાં કંપનીએ બધી કાયમી મિલકતો રૂ 600000 માં વેચી દીધી નફો મૂડીઅનામત ખાતે જમાં કરેલ છે.
- કંપનીએ મૂડી અનામત માથી ઇક્વિટી શેરહોલ્ડરોને પૂર્ણ ભરપાઈ બોનસ શેર આપેલા છે.
- વર્ષ દરમિયાન કંપનીએ રોકાણો રૂ.120000 માં વેચી દીધા છે.
- વર્ષ દરમિયાન કંપનીએ રૂ 100000 નું વચગાળા ડિવિડંડ ચૂકવેલ છે.
- ચાલુ વર્ષે રૂ 500000 ની કરવેરા જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે.

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી ભંડોળ પ્રવાહ પત્રક અને જરૂરી ખાતા તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન.૨ શ્રી સંયમ લી. ના તા. ૩૧-૩-૨૦૨૨ અને ૩૧-૩-૨૦૨૩ ના પાકા સરવૈયા નીચે મુજબ છે.

(૨૦)

જવાબદારીઓ	૩૧-૩-૨૦૨૨	૩૧-૩-૨૦૨૩	મિલકતો	૩૧-૩-૨૦૨૨	૩૧-૩-૨૦૨૩
શેર મૂડી	240000	300000	પાઘડી	---	6000
સામાન્ય અનામત	60000	72000	જમીન અને મકાન	240000	228000
નફા નુકશાન ખાતું	36600	36720	મશીનરી	180000	202800
બેન્ક લોન	84000	---	સ્ટોક	120000	88800
લેણદારો	180000	162240	દેવાદારો	96000	77040
કરવેરા જોગવાઈ	36000	42000	રોકડ	600	720
			બેન્ક	---	9600
	636600	612960		636600	612960

⇒ વધારાની માહિતી:

⇒ ૩૧-૩-૨૦૨૩ ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષ દરમિયાન...

- રૂ.27600 નું ડિવિડંડ ચૂકવવામાં આવેલ હતું.
- અન્ય કંપનીની નીચેની મિલકતો ખરીદવામાં આવી હતી જેનું ચૂકવણું રૂ.60000 ના શેર આપી કરવામાં આવેલ છે: સ્ટોક રૂ.24000 અને મશીનરી રૂ.30000
- રૂ.9600ની એક મશીનરી ખરીદવામાં આવી છે.
- ચાલુ વર્ષનો ઘસારો નીચે મુજબ ગણેલ છે:
મશીનરી રૂ.14400, જમીન મકાન રૂ.12000

5. રૂ.39600 કરવેરા જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે.
 6. મશીનરી વેચાણની ખોટ રૂ.240 સામાન્ય અનામત ખાતે માંડી વાળેલ છે.
- ⇒ ઉપરોક્ત માહિતી પરથી હિસાબી ધોરણ 3 મુજબ રોકડ પ્રવાહ પત્રક અને જરૂરી ખાતા તૈયાર કરો.

અથવા

પ્રશ્ન.૨ શ્રી સચિન લી. ના તા. 31-3-2022 અને 31-3-2023 ના પાકા સરવૈયા નીચે મુજબ છે.

જવાબદારીઓ	31-3-2023	31-3-2022	મિલકતો	31-3-2023	31-3-2022
શેર મૂડી	1080000	720000	જમીન અને મકાન	720000	315000
સામાન્ય અનામત	63000	135000	મશીનરી	639000	505800
નફાનુકશાન ખાતું	180900	94500	પેટન્ટ	86400	100800
શેર પ્રીમિયમ	57600	37800	ફર્નિચર	51030	56700
ડિબેન્ચર	378000	198000	સ્ટોક	144000	180000
કરવેરા જોગવાઈ	63000	99000	દેવાદારો	270000	180000
લેણદારો	151200	113400	રોકડ	58770	54900
			ડિબેન્ચર વટાવ	4500	4500
	1973700	1397700		1973700	1397700

⇒ વધારાની માહિતી:

⇒ 31-3-2023ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષ દરમિયાન....

1. માંડવાળ કરેલ ઘસારો :

જમીન મકાન પર રૂ.31500, મશીનરી પર રૂ.101160, પેટન્ટ પર રૂ.14400 અને ફર્નિચર પર રૂ.5670

2. રૂ.145800 ની કિંમતનું એક મશીન રૂ 126000 માં વેચવામાં આવેલ છે.

3. રૂ.55800 નો આવકવેરો અને રૂ.75600 નું ડિવિડંડ ચૂકવેલ છે.

4. કંપનીએ સામાન્ય અનામતમાંથી ઇક્વિટી હોલ્ડરોને ચાર ઇક્વિટી શેર સામે એક બોનસ શેર આપેલ છે. અને કંપનીએ નવા ઇક્વિટી શેર 11% ના પ્રીમિયમે બહાર પાડેલા છે.

5. ડિબેન્ચર 3% વટાવે બહાર પાડેલ હતા.

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી હિસાબી ધોરણ 3 મુજબ રોકડ પ્રવાહ પત્રક તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન.3 કેમિકલ X ના 200 કિલોગ્રામના ઉત્પાદન માટેનું પ્રમાણ મિશ્ર નીચે મુજબ છે.

(૧૫)

માલસામાન A	100 કિલોગ્રામ દર કિલો ના રૂ 2.00
માલસામાન B	70 કિલોગ્રામ દર કિલો ના રૂ 4.00
માલસામાન C	50 કિલોગ્રામ દર કિલો ના રૂ 6.40
કુલ	220 કિલોગ્રામ
બાદ : પ્રમાણ ઘટ	20 કિલોગ્રામ
	200 કિલોગ્રામ

⇒ કેમિકલ X નું ખરેખર ઉત્પાદન 4000 કિલોગ્રામ થયું અને વપરાયેલ માલસામાન નીચે મુજબ હતો.

માલસામાન A 2200 કિલોગ્રામ દર કિલો ના રૂ 1.8

માલસામાન B 1300 કિલોગ્રામ દર કિલો ના રૂ 4.5

માલસામાન C 1120 કિલોગ્રામ દર કિલો ના રૂ 6.5

કુલ 4620 કિલોગ્રામ

⇒ ગણતરી કરો: (1) માલસામાન પડતર વિચલન (2) માલસામાન ભાવ વિચલન (3) માલસામાન વપરાશ વિચલન (4) માલસામાન મિશ્ર વિચલન (5) માલસામાન ઉપજ વિચલન

અથવા

પ્રશ્ન.૩ એક ટન કેમિકલ X ના ઉત્પાદન માટે વપરાતા માલસામાનનું પ્રમાણ મિશ્ર નીચે મુજબ છે.

માલસામાન A 300 કિલોગ્રામ દર કિલો ના રૂ 10

માલસામાન B 400 કિલોગ્રામ દર કિલો ના રૂ 5

માલસામાન C 500 કિલોગ્રામ દર કિલો ના રૂ 6

⇒ કોઈ એક સમય દરમિયાન કેમિકલ X નું 100 ટનનું ઉત્પાદન થયું જેના માટે વપરાયેલ માલસામાન નીચે મુજબ છે.

માલસામાન A 35 ટન ટન, દીઠ રૂ 9000 ના ભાવે

માલસામાન B 42 ટન ટન, દીઠ રૂ 6000 ના ભાવે

માલસામાન C 53 ટન ટન, દીઠ રૂ 7000 ના ભાવે

⇒ ગણતરી કરો: (1) માલસામાન પડતર વિચલન (2) માલસામાન ભાવ વિચલન (3) માલસામાન વપરાશ વિચલન (4) માલસામાન મિશ્ર વિચલન (5) માલસામાન ઉપજ વિચલન

પ્રશ્ન.૪ એક જોબ જે 30 અઠવાડીયામાં પૂરો કરવાનો છે તે જોબ પર રોકાયેલ કામદારો જુથનું પ્રમાણ અને અઠવાડિક (૧૫) પ્રમાણ દર તેમજ ખરેખર રોકાયેલ કામદાર જુથ અને તેમને ચૂકવેલ ખરેખર અઠવાડિક દર અંગેની વિગતો નીચે મુજબ છે.

કામદારોના પ્રકાર	પ્રમાણ કામદારોની સંખ્યા	કામદાર દીઠ અઠવાડિક વેતન દર	ખરેખર કામદારોની સંખ્યા	કામદાર દીઠ અઠવાડિક વેતન દર
કુશળ	75	60	70	70
અર્ધકુશળ	45	40	30	50
બિનકુશળ	60	30	80	20

⇒ જોબ કાર્ય 32 અઠવાડીયામાં કામ પૂર્ણ થયું.

⇒ ગણતરી કરો:

(1) મજૂરી ખર્ચ વિચલન (2) મજૂરી દર વિચલન

(3) મજૂર કાર્યક્ષમતા વિચલન (4) મજૂર મિશ્ર વિચલન

અથવા

પ્રશ્ન.૪ વસ્તુ X ના 1000 એકમો નું ઉત્પાદન કરવા અંદાજેલ/પ્રમાણિત કામદાર સંખ્યાબળ નીચે મુજબ છે.

વિગત	કુલ પ્રમાણ કલાકો	કુલ પ્રમાણ મજૂરી રૂ.
30 પુરુષો દર કલાકના રૂ.4 લેખે 50 કલાક માટે	1500	6000
20 સ્ત્રીઓ દર કલાકના રૂ.3 લેખે 30 કલાક માટે	600	1800
10 છોકરાઓ દર કલાકના રૂ.2 લેખે 20 કલાક માટે	200	400

⇒ વસ્તુ Xના 1000 એકમોનું ઉત્પાદન કરવામાં ખરેખર મજૂર સંખ્યા અને ચૂકવેલ વેતન નીચે મુજબ છે.

વિગત	કુલ ખરેખર કલાકો	કુલ ચૂકવેલ મજૂરી
25 પુરુષો રૂ.4.5 દર કલાકના 50 કલાક માટે	1250	5625
30 સ્ત્રીઓ રૂ.3 દર કલાકના 30 કલાક માટે	900	2700
10 છોકરાઓ રૂ.2 દર કલાકના 15 કલાક માટે	150	300

ગણતરી કરો:

(1) મજૂરી ખર્ચ વિચલન (2) મજૂરી દર વિચલન (3) મજૂર મિશ્ર વિચલન (4) મજૂર કાર્યક્ષમતા વિચલન

ENGLISH VERSION

Q.1 The Balance Sheets of Shri Mahabal Ltd. as on 31-3-2022 and 31-3-2023 are as follow: (20)

Liabilities	31-3-2022	31-3-2023	Assets	31-3-2022	31-3-2023
Share Capital	600000	800000	Fixed Assets at cost	1600000	1900000
			Less: Depreciation	460000	580000
				1140000	1320000
Capital Reserve	---	20000	Investments	200000	160000
General Reserve	340000	400000	Other Current Assets	452000	510000
Profit & Loss A/C	120000	150000	Stock	108000	150000
Debentures	400000	280000	Preliminary Exps.	40000	20000
Current Liabilities	240000	260000			
Income Tax provision	180000	170000			
Proposed Dividend	60000	72000			
Unpaid Dividend	---	8000			
	1940000	2160000		1940000	2160000

⇒ During the year 2022-23 Company has:

1. Sold a machinery costing Rs.100000 for Rs.50000. The accumulated depreciation on this machinery was of Rs. 42000.
2. Provided Rs.190000 for depreciation.
3. Redeemed 30% of its debenture at Rs.103.
4. Sold some of investments at a profit which was credited to capital reserve account.
5. Decided to value stock at cost, where as previously on 31-03-2022 stock was valued at cost less 10% while on 31-03-2023 stock is valued at cost.
6. Written off a fixed asset of Rs.28000 which was fully depreciated.
7. Paid Income Tax of Rs.180000.

Prepare Fund Flow Statement and necessary Accounts.

OR

Q.1 Following are the balance sheets of Shri Nirav Ltd as on 31-3-2022 and 31-3-2023.

Liabilities	31-3-2023	31-3-2022	Assets	31-3-2023	31-3-2022
Equity Share each of Rs.10 fully paid up	400000	100000	Fixed Assets	1100000	500000
Capital Reserve	---	100000	10% Investments	---	100000
General Reserve	400000	300000	Stock	200000	300000
Debentures	300000	100000	Debtors	300000	200000
Creditors	400000	100000	Bank	1000000	
Bills Payable	300000	100000	Profit and Loss A/c	---	100000
Tax provision	500000	200000			
Depreciation Provision	300000	100000			
Bank overdraft	---	100000			
	2600000	1200000		2600000	1200000

⇒ Additional information:

1. In the beginning of the year Company has sold off all the fixed assets for Rs.600000 and the Profit is credited to Capital Reserve Account.
2. The Company has issued fully paid up Bonus shares to its shareholders using Capital Reserve Account.
3. During the year Company has sold off its investments for Rs.120000.
4. During the year interim dividend of Rs 100000 was paid
5. Company has made Provision of Rs.500000 for Income Tax for the current year.

Prepare Fund Flow Statement and necessary accounts.

Q.2 Following are the balance sheets of shri sanyam ltd. as on 31-3-2022 and 31-3-2023. (20)

Liabilities	31-3-2022	31-3-2023	Assets	31-3-2022	31-3-2023
Share Capital	240000	300000	Goodwill	---	6000
General Reserve	60000	72000	Land & Building	240000	228000
Profit & Loss A/c	36600	36720	Machinery	180000	202800
Bank Loan	84000	---	Stock	120000	88800
Creditors	180000	162240	Debtors	96000	77040
Provision for I. Tax	36000	42000	Cash	600	720
			Bank	---	9600
	636600	612960		636600	612960

⇒ Additional information:

⇒ During the year ended on 31-3-2023....

1. Dividend of Rs.27600 was paid
2. Following assets of another company were purchased for a consideration of Rs.60000, paid for in shares. Machinery Rs.30000 and Stock Rs.24000
3. A machinery of Rs.9600 was purchased.
4. Provided depreciation as below:
Machinery Rs.14400 and Land and Building Rs.12000
5. Provision for income tax was made of Rs.39600.
6. Loss of Rs.240 on sale of machinery was transferred to General Reserve.

From the above information you are required to prepare Cash Flow Statement as per AS-3.

OR

Q.2 Following are the Balance Sheets of Shri Sachin Ltd as on 31-3-2022 and 31-3-2023.

Liabilities	31-3-2023	31-3-2022	Assets	31-3-2023	31-3-2022
Share Capital	1080000	720000	Land and Building	720000	315000
General Reserve	63000	135000	Machinery	639000	505800
Profit & Loss A/c	180900	94500	Patent	86400	100800
Share Premium	57600	37800	Furniture	51030	56700
Debentures	378000	198000	Stock	144000	180000
Provision for I. Tax	63000	99000	Debtors	270000	180000
Creditors	151200	113400	Cash	58770	54900
			Debtore Discount	4500	4500
	1973700	1397700		1973700	1397700

⇒ Additional Information:

⇒ For the year ended on 31-3-2023....

1. Depreciation written off: on Land and Building Rs.31500, on Machinery Rs.101160, on Patent Rs.14400 on Furniture Rs.5670
2. A Machinery costing Rs 145800 was sold for Rs.126000.
3. Income Tax Rs.55800 and Dividend of Rs. 75600 was paid
4. Company has issued bonus share to equity shareholders from General Reserve in the ratio of one bonus share for four equity shares held and Company has issued new equity share at 11% premium
5. Debentures were issued at 3% discount.

From the above information prepare cash Flow Statement as per AS-3.

Q.3 Standard material to produce 200 Kgs of Chemical X Is as under. (15)

Material A	100 Kgs At Rs.2 per Kg.
Material B	70 Kgs at Rs.4 per Kg.
Material C	50 Kgs at Rs.6.40 per Kg
	Total 220 Kgs
	Less: Normal Loss 20
	200 Kgs

⇒ Actual production of chemical X was 4000 Kgs and material used were as under.

Material A 2200 Kgs at Rs.1.8 per Kg

Material B 1300 Kgs at Rs.4.5 per Kg

Material C 1120 Kgs at Rs.6.5 per Kg

Total 4620 Kgs

⇒ Calculate: (1) material cost variance (2) Material price Variance (3) Material Usage Variance (4) Material Mix Variance (5) Material Yield Variance

OR

Q.3 The standard material cost to produce a tonne of Chemical X Is as under.

Material A 300 Kgs at Rs.10 per Kg

Material B 400 Kgs at Rs.5 per kg

Material C 500 Kgs at Rs.6 per Kg

⇒ During a period 100 tonnes of mixer of X produced from the usage of:

Material A 35 Tonnes at Rs.9000 per tonne

Material B 42 Tonnes at Rs.6000 per tonne

Material C 53 Tonnes at Rs.7000 per tonne

⇒ Calculate: (1) material cost variance (2) Material Price Variance (3) Material Usage Variance (4) Material Mix Variance (5) Material Yield Variance

Q.4 The details regarding the composition and the weekly wage rate of labour force engaged on a job to be completed in 30 weeks are as follow. (15)

Category of workers	Standard no. of workers	Weekly wage rate per labourer	Actual no. of workers	Weekly rate per labourer
Skilled	75	60	70	70
Semiskilled	45	40	30	50
Unskilled	60	30	80	20

⇒ Job is completed in 32 weeks. Calculate:

(1) Labour cost variance

(2) Labour Rate Variance

(3) Labour efficiency Variance

(4) labour mix variance

OR

Q.4 The Budgeted /standard labour force for production of 1000 articles of X is as below.

Particular	Total standard hours	Standard total wages
30 men at Rs.4 per hour for 50 hours	1500	6000
20 Women at Rs.3 per hour for 30 hours	600	1800
10 boys at Rs.2 per hour for 20 hours	200	400

⇒ Actual production of product X was of 1000 units, actual labour force, wage rate and number of workers were as under.

Particular	Total actual Hrs	Total wage paid
25 Men at Rs.4.5 per hr. for 50 Hours	1250	5625
30 Women at Rs.3 per hr. for 30 Hours	900	2700
10 Boys at Rs.2 per hr. for 15 Hours	150	300

⇒ Calculate:

(1) Labour cost variance

(2) Labour Rate Variance

(3) labour mix variance

(4) Labour efficiency Variance
